

Най-вероятно в края на настоящия месец комисията по досиетата ще обяви първото си решение от глобалната проверка за сътрудниците на тайните комунистически служби сред кредитните длъжници.

Това заяви в предаването „Лице в лице“ на Би Ти Ви Екатерина Бончева, член на комисията по досиетата. В предаването (от 3 януари 2013 г., четвъртък) бяха дискутирани различни въпроси, свързани с бившата Държавна сигурност и нейното наследство. Един от тях е дали досиетата ще дадат отговор каква е ролята на ДС в незаконното забогатяване, благодарение на ползването на необезпечени кредити през първите 16 години на прехода в България.

Според Екатерина Бончева досегашните проверки на комисията са показали, че средно около 10 процента от ръководствата на различни институции са свързани с ДС. Изключение правят ведомства като МВР и МВНР. Тя посочи, че комисията трябва да идентифицира хората на ръководни длъжности в над 10 000 дружества, които присъстват в списъка на БНБ за кредитните длъжници от 1997 г. Това означава, че се очаква проверката да обхване около 50 000 души.

:

„Отсъствието на политическа воля и граждански натиск са двете причини за късното отваряне на досиетата”, заяви Бончева в отговор на въпрос на водещите. Тя посочи, че колкото и да са унищожавани досиетата при министър Атанас Семерджиев в началото на 1990 г. в архивите са запазени два основни източника на информация за досиетата – регистрационните дневници и картоните за регистрация. „Нямам съмнение за агентурната обвързаност на нито едно лице, чиято принадлежност комисията по досиетата е обявила”, беше категорична тя.

Бончева потвърди мнението на водещия Димитър Цонев, че една от причините за късното разкриване на досиетата е, фактът, че прекалено многото агенти на ДС са влезли във властта след промените през 1989 г. и че те са били зависими.

Тя определи като изключително важно решението на Народното събрание, което по предложение на ГЕРБ прие неотдавна да се извърши проверка за принадлежност към ДС и на участниците в [общинската и държавната приватизация](#) .

Написано от Христо Христов
Събота, 05 Януари 2013 16:23

По думите ѝ с проверката на приватизаторите и на кредитните милионери започва да се оформя икономическата част от прехода. Водещият Димитър Цонев репликира, че не всъщност става въпрос за икономическия грабеж по време на прехода.

„След промените през 1989 г. започна демонизиране на органите на Държавна сигурност”, бе мнението на о. р. полк. Чавдар Петров, бивш зам.-директор на Национална служба „Сигурност” (НСС), другият участник в предаването. Той припомни съществуването на чл. 1 от Конституцията на НРБ, според който БКП има ръководна роля. „Държавна сигурност пазеше държавата”, каза той, добавяйки че тогава нямало корупция, проституция, контрабанда.

Всички в студиото обаче му опонираха, а Димитър Цонев дори посочи, че при комунизма 90 процента от проституцията е била легална, а всички проститутки са се е водила на регистрация в ДС.

„Не Държавна сигурност е демонизирана, а Държавна сигурност е демонизирала държавата”, опонира Бончева. По думите ѝ това е така, защото онова, което е правила ДС със съдбите на хората е извън човешкото разбиране. „Системата е била ужасяваща и няма защо да се заблуждаваме, че е служила на държавата. Тя е създадена по съветски модел. И след унищожаването на опозиционните партии е всявала страх в обществото”, мотивира се членът на комисията по досиетата.

Вероятно защото Чавдар Петров, освен като офицер в НСС, е имал кариерно развитие и в ДС, той изрази тезата, че отваряне на досиетата заплашва националната сигурност.

„Тази „песен” за застрашаване на националната сигурност ние я слушаме от 2006 г.”, заяви Екатерина Бончева. Тя припомни първата международна конференция на комисията, на която присъства и Мариане Биртлер, тогавашен директор на комисията за архивите на ЩАЗИ. „Всички представители на комисии от другите бивши страни от т. нар. социалистически лагер бяха категорични, че отварянето на досиетата на тайните комунистически служби не застрашава националната сигурност на съвременните им държави”, посочи Бончева.

Чавдар Петров обясни, че България е била член на Варшавския договор и противници на НРБ са били съседни страни като Турция и Гърция. Бившият офицер от контраразузнаването отрече да има връзка между кредитните милионери и Държавна сигурност. Той заяви, че държавата е била разграбена. „И този грабеж започна с обявения мораториум върху плащането на външния дълг от Андрей Луканов”, посочи той.

Бившият зам.-директор на контраразузнаването разкри, че в началото на 90-те години Емил Хърсев, тогава подуправител на БНБ, не е допуснал НСС да извърши проверка на авоарите на БНБ, въпреки, че службата е разполагала оперативна информация за злоупотреби.

„След това дойде проблема със спекулата. Беше направен изкуствен дефицит.

Написано от Христо Христов
Събота, 05 Януари 2013 16:23

Задграничните дружества не бяха източени, а приватизирани по втория начин”, бе мнението на Чавдар Петров.

Той даде пример с наскоро обявения от комисията по досиетата за [агент на ДС бизнесмен Маргарит Тодоров](#), който по данни на НСС е заграбил 4 млн. британски лири, от едно от задграничните дружества на бившето външнотърговско обединение „Винимпекс”.

Според Бончева, казаното от Петров е потвърждение на тезата, че през годините на прехода голяма част от властта е била в ръцете на сътрудници на ДС.

Тя даде пример с последното разследване на журналиста Христо Христов за [кражбата на „История славянобългарска”](#), което показва важноста архивите на ДС да бъдат проучвани и което е контрапункт на тезата, че всичко в архивите било унищожено. „Винаги някъде в архивите остава следа и в случая с кражбата на Паисиевата история Христо я намери в досиетата на двама от обявените митрополити – агенти Кирил и Натанаил”, аргументира се Екатерина Бончева.

Тя разкри, че Първо главно управление на ДС е направило опит да открадне и царския архив на Симеон Сакскобургготски чрез разработката „Корона”, но не е успяло и през 1990 г. се е отказало. Тя отбеляза, че основният човек в тази разработка е закрилян досега от отменения доскоро параграф 12, но сега неговата принадлежност ще бъде обявена.

По думите на Чавдар Петров законът за досиетата пречи за работата и на сегашните служби, които не можели да привличат източници, агентура.

Според Екатерина Бончева законът за досиетата е спрял нашествието на сътрудници на ДС във властта. Тя даде пример извършването на предварителни проверки от страна на президентът Росен Плевнелиев, проверил администрацията на „Дондуков” 2, а също така и ползването на предварителна проверки на кандидати при назначаването на ръководни длъжности в МВР, или на кандидати за участие в избори от партии като ДСБ, СДС и ГЕРБ.

В самия край на предаването бившият офицер от НСС предложи комисията по досиетата да бъде закрыта, а спестените пари от бюджета ѝ да бъдат дадени на майките с деца. Идеята беше определена от самите водещи като спекулативна.

Цялото предаване може да гледате на адрес:
(http://www.btv.bg/shows/lice-v-lice/videos/video/82349961-lma_li_vrazka_mejdu_DS_i_bogatst_voto.html).